

Kannuksen kaupungin rahoitusosuus Turvetuotantoalueet kestäväan käyttöön (TURKE) -hankekokonaisuuteen

Kaupunginhallitus 26.09.2023 § 163
158/00.01.05/2023

Valmistelija: kaupunginjohtaja Jussi Niinistö, kehitysjohtaja Jukka Oravainen

Luonnonvarakeskus (LUKE), Geologian Tutkimuskeskus, Kokkolan yliopistokeskus (Jyväskylän yliopisto) sekä Centria-ammattikorkeakoulu Oy hakevat oheismateriaaleina olevilla kuntarahahakemuksillaan Kannuksen kaupungilta kuntarahaa Turvetuotantoalueet kestäväan käyttöön (TURKE) -hankekokonaisuuteen.

Hankkeessa selvitetään tuotannon loppuvaiheessa olevien Keski-Pohjanmaan turvetuotantoalueiden soveltuvuutta erilaisiin jatkokäyttömuotoihin, arvioidaan vaihtoehtojen kannattavuutta sekä selvitetään turvetuotantoalueilta lähtevien arvoketjujen aluetalous- ja ympäristövaikutuksia. Lisäksi tunnistetaan muutostekijöitä, jotka vaikuttavat turvetuotantoalueiden hyödyntämismahdollisuuksiin tulevaisuudessa.

Tuotetun tiedon perusteella maanomistaja voi valita tavoitteitaan vastaavan käyttömuodon maalleen, ja turvetuotantoalueiden hyödyntämiseen perustuvaa liiketoimintaa suunnittelevat yritykset saavat tietoa liiketoimintapotentiaalista. Tulosten perusteella voidaan myös arvioida vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia ja suunnata julkisia kehittämisresursseja lupaavimpien arvoketjujen kehittämiseen.

Hankkeen konkreettiset toimenpiteet:

- Kootaan tietämys erilaisten käyttömuotojen soveltuvuudesta eri tuotantovaiheissa oleville ja ominaisuuksiltaan vaihteleville turvetuotantoalueille.
- Saadaan arvio turvesoiden hiilivaraston suuruudesta ja sen jakautumisesta turvepaksuudeltaan erilaisille alueille. Arvioita voidaan jatkossa hyödyntää hiilimarkkinapotentiaalin arvioinnissa.
- Arvoketjujen talous- ja ympäristövaikutukset selvitetään. Biomassan tuotannon tai muiden turvetuotantoalueille soveltuvien käyttömuotojen houkuttelevuutta maanomistajan tai maakauppoja harkitsevan näkökulmasta arvioidaan laskemalla.
- Arvoketjujen aluetalousvaikutusten selvitys. Taloustoimien vaikutukset heijastuvat yksittäisten toimijoiden, kuten maanomistajien ja yritysten lisäksi laajalle aluetalouteen tuotanto-, tulo- ja työllisyysvaikutuksina. Tarkasteltavia tuotantomuotoja voivat olla esimerkiksi nurmiviljely, ruokohelven, päjun, kuituhampun tai rahkasammalen kasvatust.
- Arvoketjujen elinkaariarvioinnin tavoitteena on määrittää noin viiden arvoketjun ympäristövaikutusten keskeisimpiä lähteitä ja

niiden eroavaisuuksia verrattuna toisiinsa ja turvetuotannon ympäristövaikutuksiin.

- Maanomistajille, yrityksille ja muille sidosryhmille välitetään koottua tietoa turvetuotantoalueiden jatkokäyttömuodoista, niiden potentiaalista sekä talous- ja ympäristövaikutuksista.
- Kerätään kansalliselta ja kansainväliseltä tasolta tietoa turvemaihin ja niihin perustuviin elinkeinoinhin mahdollisesti tulossa olevasta sääntelystä ja haetaan tietoa Suomessa ja muualla maailmassa tehdyistä tutkimuksista ja kokeiluista, jotka liittyvät turvemaiden hyödyntämiseen perustuviin elinkeinoinhin.

Hankkeen vaikutusten arviointi:

Vaikutukset	Positiivinen/negatiivinen/neutraali
Toteuttaa kaupungin strategisia linjauksia	Positiivinen
Edistää elinkeinoelämää ja yritystoimintaa	Positiivinen
Parantaa ympäristöä	neutraali
Parantaa työllisyyttä	neutraali

Hankkeiden kokonaiskustannus on 1 041 466 euroa. Hankkeen toteutusaika on hankesuunnitelman mukaan 1.8.2023–31.12.2025. Kannuksen kaupungilta haettava osuus yhteensä 3 999 euroa.

YritysKannus Oy on antanut lausuntonsa hankkeesta. Lausunnossa ei puolleta hankkeen kuntarahoitusta, koska riittävän selkeitä hyötyjä hankkeessa mukana olosta ei voida osoittaa (panos-tuotos-vertailu). YritysKannus perustelee lausuntoaan seuraavasti: Kannuksessa ei ole turvetuotannosta vapautuneita alueita tai tuotannosta luopuneita yrittäjiä. Selvitykset, joita tästä hankkeesta saadaan voivat kuitenkin auttaa suo- ja joutomaiden hyödyntämisessä ja mahdollistavat uudenlaisen yritystoiminnan syntymisen näille alueille. Hanke tukee Kannuksen tavoittelemaa luonnonvarojen jatkojalostukseen ja biotalouteen perustuvaa innovatiivista tuotantorakennetta. Hankkeessa on tarkoitus tehdä yhteistyötä esimerkiksi Hemka Oy:n kanssa, joka suunnittelee kuituhamppua jalostavan tehtaan rakentamista Ylivieskaan. Kannuksessa on myös suuria kuivike-, kasvu- ja energiaturpeen käyttäjiä, joiden tulee löytää turvetta korvaavia materiaaleja. Niitä voidaan mahdollisesti jalostaa entisillä turvesoilla ja muilla turvemaiden kasvatettavista biomassoista. Hanke lisää tietoa myös uusiutuvan energian arvoketjuista, mm. biokaasun tuotannosta, ja tukee siten välillisesti kaupungin hiilineutraaliustavoitetta.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää, että Kannuksen kaupunki ei osallistu Turvetuotantoalueet kestävään käyttöön (TURKE) -hankekokonaisuuteen.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä kaupuginjohtajan ehdotuksen asiassa.